

Diospa munayninta ruwananchikpaq huñunakuypi yanapawaqninchik qillqapa sapaq yachachikuyninkuna

1-7 NOVIEMBRE

**BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ |
JOSUEY 18, 19**

“Jehova Diosmi allpata allinta rakinarqa”

it-2-S pag. 238 § 1

Allpa partinakusqankumanta

Israelpi ayllukunaqa Diospa qusqan allpataqa rakinakuqku sorteaspanku hinaspa hayka kasqankuman hinam. Yaqachusmi chayna sorteasqankurayku wakiqnin ayllukuman tuparqa qichwakunapi hinaspa urquknapi. Jehova Diospa kamachisqanman hina kasqanraykum mana piñakuspanku upallalla chaskikurqaku maypi tupaptinpas (Pr 16:33). Chaynata ruwaspanmi Jehova Dios cumplichirqa Jacob manaraq wañukuchkaspan churinkuna imayna kananmanta willakusqanta, chay willakuyqa kachkan Genesis 49:1-33.

it-1-S pag. 1120 § 2

Herencia

Chaskisqanku allpa. Jehova Diosmi Israelpa mirayninkunaman allpata qurqa hinaspm Moisesta nirqa imaynata rakinanpaq (Nu 34:1-12; Jos 1:4). Moisesmi qurqa herenciankupaq allpata Gad, Ruben chaynataq Manasespa parten aylluman (Nu 32:33; Jos 14:3). Israelpa wakin mirayninkunamanñataqmi Josueywan Eleazarña sorteaspanku qurqaku (Jos 14:1, 2). Genesis 49:5 hinaspa 7 nisqanman hinam Jacobpa nisqan cumplikurqa. Simeon ayllum chaskirqa Leviy ayllupa herencia chaskisqan allpapa waqtallanpi, chayqa karqa Juda ayllupa allpan ukupim (Jos 19:1-9). Leviy aylluñataqmi chaskirqa 48 llaqtachakunata llapallan Israel nacionpi. Paykunaqa Diospa akllasqan kasqankuraykum Diospa carpanpi servirqaku. Chaskikurqakutaq-

mi llapallan Israel runakunapa diezmo qusqankutapas (Nu 18:20, 21; 35:6, 7). Sapa ayllu ukupiñataqmi hayka kasqankuman hina war-mankuman allpata partiqku, chaymi tiempopa pasasqanman hina allpaqa aswan-aswan tak-sayaq.

it-2-S pag. 238 § 2

Allpa partinakusqankumanta

Sorteaspankum yacharqaku herenciankupaq allpa maypi tupasqanta. Chaymantapas mayna sayayniyuq kasqanta yachanankupaqmi bibliapa kayna nisqanta kasukunanku karqa: ‘Kastaykichikman hinam sorteaspa herencia allpata chaskinkichik, achka kaqkunamanqa hatun herenciatam qunkichik, aslla kaqkunamanñataqmi qunkichik taksallata. Suerte tu-pasqanman hinam sapakama may law sitio-pipas chaskinkichik’ (Nu 33:54). Herenciankupaq allpataqa chaskirqaku aslla utaq achka kasqankuman hinam. Chaymi Juda ayllupa chaskisqanku allpa paykunapaq llumpay hatun kasqanrayku Simeon aylluman partiykurqaku (Jos 19:9).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

it-2-S pag. 238 § 5

Allpa partinakusqankumanta

Josueymi qanchis ayllukunata qaçcharqa imanasqa Diospa qusqan allpata mana chaylla dueñochakusqankumanta (Jos 18:2, 3). Wakin Israel runakunaqa Diospa qusqan allpataqa manam chayllachu dueñochakurqaku ¿imanasa? Canaan runakunata chayllaraq vencerusqankuraykum hinaspapas mancha-kurqakum enemigonku kaqlamanta rikuriramunkuta (Jos 13:1-7). Chaymantapas manam allintaqa yacharqakuchu maykunapi utaq imayna Diospa prometesqan allpa kasqantaqa.

8-14 NOVIEMBRE

BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ | JOSUEY 20-22

**“¿Imanasqataq pimantapas allinta mana
yachachkaspaqa mana rimananchikchu?”**

w06-S 15/4 pag. 5 § 3

Rimarinakuymi yanapawasun casado vidapiqa

Mana allinta yachachkaspa imamantapas rimaruspapa sasachakuykunapim tarikuchwan. Rimarisunchik ñawpaq tiempopi ima pasakusqanmanta. Jordan mayu patanpim hatun altarta ruwarurqaku Ruben, Gad hinaspa Manasespa parten ayllukuna. Chaymi Israelpi wakin ayllukuna chay ruwasqankuta yacharuspanku paykunawan peleayta munarqaku Diosta qipancharusqankuta piensaspanku. Ichaqa manaraq peleayta qallaykuchkaspanku akllasqanku runakunata kamachirqaku paykunawan rimamunankupaq. Chay ruwasqankuqa ancha allinmá karqa. Rimarisunkum paykunaqa cuentata qukururqaku chay hatun altar ruwachisqankuqa mana taytachakunata yupaychanankupaq kasqanta. Aswanqa chaytaqa ruwachirqaku tiempopa risqanman hina wakin ayllukuna ‘manapunim kanchu qamkunapa partekichik tayta Diospiqa’ nispa ninankuta manchakuspankum. Chaymantapas, chay ruwachisqanku altarqa qawachirqam paykunapas Jehova Diosta yupaychasqankuta (Josuey 22:10-29). Chay altartaqa “testigo” nispam suticharqaku Jehova Dioslla chiqap Dios kasqanrayku (Josuey 22:34, nota).

w08-S 15/11 pag. 18 § 5

**‘Hinallayá ruwasun hawkalla kanapaq imapas
yanapawaqninchik kaqkunata’**

Israelpa mirayninkunaqa Gad, Ruben hinaspa Manasespa parten ayllunpa contranpim

hatarirqaku paykuna Diosta qipancharusqankuta piensaspanku. Ichaqa manaraq peleaq richkaspanku akllasqanku runakunata kamachirqaku paykunawan rimamunankupaq. Chaymi paykuna nirqaku: ‘¿Ima traiciontataq ruwachkankichik Israelpa Diosninpa contranpi? ¿Tayta Diosta mana qatinaykichikpaqchu hinaspa mana kasukuq kanaykichikpaqchu altarta ruwakuruspa tayta Diospa contranpi hatarichkankichik?’, nispa. Chaytaqa mana allinta yachachkaspanku nirqaku. Chay altartaqa manam taytachata yupaychanankupaqchu ruwarurqaku, chay yanqakunamanta acusaptinkuqa ¿imaynataq paykunaqa tarikurqaku, piñarikuspachu kutipakurqaku? Icha, ¿upalla llachu karqaku? Paykunaqa sumaqllatam willarqaku imapaq chay altar ruwasqankumanta hinaspm qawachirqaku paykunapas Dios serviq kasqankuta. Chayna sumaqllata rimasqankum yanaparqa mana wañuchinakuyman chayanankupaq hinaspa hawka kawsakunankupaq (Jos. 22:13-34).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

it-1-S pag. 408 § 4

Canaan

Israel runakuna Canaan runakunapa allpanman yaykuruptinkuqa manam lliw Canaan runakunachu wañuchisqa karqaku, ichaqa bibliapim nin: ‘Israelpa mirayninkunamanmi llapallan allpata tayta Dios qurqa [...] hawkaña kanankupaq’, nispa. Bibliaqa nintaqmi: “Tayta Dios prometespa llapa allin rimasqankunaqa manam yanqachu karqa aswanqa llapallanmi cumplikurqa”, nispa (Jos 21:43-45). Hichpanku llaqtachakunapi runakunapas Israel runakunapa contranpiqa manam ima ruwaytapas atirqakuchu paykunata manchakuspankurayku. Chaymantapas Jehova Diosqa ñawpaqmantaraqmi nirqaña Canaan runa-

kunataqa pisi-pisimanta chinkachinanpaq chaynapi purun animalkuna mana llumpaya mirarunana (Ex 23:29, 30; Dt 7:22). Wakin kutipiqa Israel runakunatam enemigonkuna vencerurqaku ichaqa manam chaywanqa nichwanchu Jehova Dios prometesqanta mana cumplisqanta (Jos 17:16-18; Jue 4:13). Bibliam willawanchik Diosta mana kasukusqankurayku enemigonkuwan vencerrachikusqankumanta (Nu 14:44, 45; Jos 7:1-12).

15-21 NOVIEMBRE

BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ | JOSUEY 23, 24

“Josuey manaraq wañukuchkaspan llaqtamasinkunaman imata nisqanmanta”

it-1-S pag. 89

Mana hukllawakunankumanta

Ñawpaq tiempopi serviqninkunaman prometesqanman hinam Jehova Dios Canaan allpata Israel runakunaman qurqa. Ichacha chay allpapiqa Israel runakunaqa manam yachapakuylachu-yachapakunaku karqa aswanqa dueñochakunankum karqa. Chaymi Jehova Dios paykunata nirqa chaypi yachaq runakunawan ama hukllawakunankupaq taytacha-mamachata yupaychasqankurayku (Ex 23:31-33; 34:11-16). Israel runakunaqa Diospa tukuy nisqanta kasukuspankum chayman hina kawsananku karqa, manam Canaan runakunapa imayna kawsakusqankutaka qatipakunankuchu karqa (Le 18:3, 4; 20:22-24). Chaymantapas, paykunapa churinkunawanqa manam churi-wawankutaka casarachinankuchu karqa chaynapi Jehova Diosllata yupaychanankupaq (Dt 7:2-4; Ex 34:16; Jos 23:12, 13).

w07 1/11 pag. 24 § 19, 20

Jehova Diospa palabranqa cumplikunpunim

¹⁹ Ñuqanchikpas mana iskayrayaspam Josuey pa nisqanman hina nichwan: “Yupaychasqanchik tayta Diospa tukuy allin prometesqankunaqa cumplikusqanta. Chaykunamantaqa manam chullapas yanqaqa karqachu”, nispa (Josuey 23:14). Chiqaptamá Jehova Diosqa serviqninkunata libran, amparan chaynataq mikuchinpas. Diospa tukuy ima prometesqanta tiempollanpim cumplikun. Arí, Diospa palabranqa chiqappunim chaymi nisqanpiqa hapipakunchik.

²⁰ ¿Imaynataq kasunchik hamuq tiempopipa? Yaqa llapanchiktam Jehova Diosqa prometewanchik allpantinpi sumaq paraisopi kusisa kawsakunanchikpaq. Llaqtanpi wakillanmi ichaqa Cristowan hanaq pachamanta kamachimunankupaq suyakuyniyuq kanku. Mayqanña suyakuyninchik kaptinpas, Diosman sunqum Josuey hina kananchik, chay suyasqanchik tiempoqa chayamunqapunim. Jehova Diospa prometesqanta yuyarispaqa ñuqanchikpas nisunchikmi: “Chaykunamantaqa manam chullapas yanqaqa karqachu”, nispa.

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

w04-S 1/12 pag. 12 § 1

Josuey qillqapa yachachikuyninkunamanta

24:2. ¿Abrahanpa papan Tareyqa taytacha-mamachakunata yupaycharqachu? Qallariy-llapiqa Tareyqa manam Jehova Diosta servirqachu. Ur llaqtapiqa killatas yupaychaqku. Ruwaqkutaqsi taytacha-mamachakunatapas, chayraykuchá Tareypas chayta yupaychanman karqa. Chayna kaptinpas Ur llaqtamanta lluqsinanpaq Abrahanta Jehova Dios niptinga paywanmi Haran llaqtaman rirqaku (Genesis 11:31).

22-28 NOVIEMBRE

**BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ |
JUECES 1-3**

“Mana manchakuspa Diospa kamachisqanta ruwaq runa”

w04-S 15/3 pag. 31 § 3

Aod sutiyuq runam enemigonkumanta libray-kurqa

Aod sutiyuq runapa tukuy ima tantiasqan utaq tukuy ima ruwasqan allin kasqanqa manam kikinpa yachayniyuq kasqanmantachu karqa, aswanqa Jehova Diosmi tukuy ima ruwasqanpi yanaparqa. Chaymi Israel runakunta enemigonkunamanta librayta atirqa. Biblia-pipas ninmi ‘Jehova Dios Israel runakunapa jefenkunata hatarichispan chay jefekunata yanapasqanmanta’ (Jueces 2:18; 3:15).

w04-S 15/3 pag. 30 § 1-3

Aod sutiyuq runam enemigonkumanta libray-kurqa

Aod sutiyuq runam taksalla espadata ruwarurqa iskay lawnин filoyuqta, hinaspam pachanpa ukunman churakuykurqa maskaspa mana tarirunankupaq hina. Espadataqa churakuqku pachanku ukupi ichuq lawninpim chaynapi chaymanta apurawta hurquspanku peleanankupaq. Aodmi ichaqa ichuq maki kasqanrayku espadanta pakarqa alliq lawninpí, chaytaqa manam guardiakunaqa maskaqkuchu. Chaynam rirqa ‘Moab nacionpa reynin Eglonman contribucionta apaspan’ (Jueces 3:16, 17).

Bibliaqa manam rey Eglonpa palacionpi imakuna pasakusqanmantataqa llapantachu willawanchik. Ichqa willawanchikmi rey Eglonman Aod contribucionta qusqanmanta. Willawanchiktaqmi contribucionta quruspan Aod apaysiqmasinkunata kutikunankupaq nisqanmantapas (Jueces 3:18). Hinaspapas Aodqa

paykunatam compañamurqa reypa palacion-manta qawakama. Paykunata mandaykuspan-mi rey Eglonpa palacionman kutirqa. ¿Imay-nanpitaq paykunataqa kutikunankupaqña nirqa? Yaqapaschá chaytaqa ruwarqa paykuna-pa allinninta munasqanrayku.

Bibliapiqa manam niwanchikchu imaynata kaqmanta chay palacioman kutispa yaykus-qanmantataqa, ichaqa reyman presentakuspam kaynata nirqa: “Reylláy, secretom qanman ni-nay kachkan”, nispa. Rey Eglonpa guardianku-naqa Aod sapallan kasqanraykum saqiyurqa-ku parlanankupaq (Jueces 3:19).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

w05-S 15/1 pag. 24 § 7

Jueces qillqapa yachachikuyninkunamanta

2:10-12. Jehova Diospa niwasqanchikkunta mana qunqanapaqqqa sapa kutim palabrantia estudiananchik (Salmos 103:2). Taytamakunapas warmankumanmi Jehova Diosmanta sunquchanman chayananaq hina ya-chachinanku (Deuteronomio 6:6-9).

29 NOVIEMBRE-5 DICIEMBRE

**BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ |
JUECES 4, 5**

“Jehova Diospa runankunatam iskay warmi-kuna librarqa”

w15-S 1/8 pag. 12 § 6

‘Israel nacionpa maman hinam hatarirqani’

Sisara sutiyuq runatam Israel runakunaqa ancha-anchata manchakuqku. Canaan llaqtapiqa tukuy mana allin ruwaykunallam kakuk. Hinaspam yaqa sapa kuti warmachakunata wañuchiqku, hinaspas Diosta yupay-chana wasikunapipas chuchumika warmiku-na huchapakuqku. Mayna sasa-sasaraq karqa chayna mana allin ruwaq runapa kamachi-

kuyninpi kawsakuyqa. Debora sutiyuq warmipa takisqanman hinapas manam pipas viajaya ta atirqakuchu, chaymantapas llaqtachakunapim runakunaqa manaña yachaqkuchu (Jueces 5:6, 7). Yaqachusmi chay kamachikuqta manchakusqankurayku llaqtankutapas saqispa pakakuspanku yachaqku chunnip urqukunapi. Manam paykunaqa tarpukuyllapas-tarpukurqakuñachu chay kamachikuqpa runankunata manchakuspanku. Manchakuqkum churi-wawankuta chay runakuna apakunankuta hinaspa warminkutapas abusarunankuta.

w15-S 1/8 pag. 13 § 1

‘Israel nacionpa maman hinam hatarirqani’

Sisara sutiyuq kamachikuqqa 20 watapunim Israel runakunata ñakarichirqa. Chaymi Jehova Dios qawarqa Israel runakunaqa manaña ñawpaqpi hina kasqankuta. Ñakarichisqaqa karqaku Jehova Dios paykunamanta llakipayarikusqan punchawkamam, chaymi Debora wan Baracpas kaynata takirqaku: ‘Qunqasqaqa karqaku ñuqa Debora hatarinaykamam, Israel nacionpa maman hina hatarinaykamam’, nispa. Deboraqa casarasqm karqa Lapidot sutiyuq runawan. Manam yachanchikchu sumaqtaqa churi-wawayuq kasqankuta, ichaqa bibliam niwanchik Israel runakunapa maman hina kananpaq Jehova Dios akllasqanmanta. Chaynapim mama hina paykunata yanapanan karqa. Chaymi Jehova Dios Deborata nirqa Baracta pusachimunanpaq chaynapi Sisaraman Diospa nisqankunata willananpaq (Jueces 4:3, 6, 7; 5:7).

w15-S 1/8 pag. 15 § 1

‘Israel nacionpa maman hinam hatarirqani’

Jaelqa chayllam Sisara carpanman yaykuy-kachirqa, chaymi Sisarañataq nirqa chaypi kasqanta mana pimanpas willakunanpaq. Sisaraqa llumpay pisipasqa kaspanmi yakuta mañakurqa hinaptinmi Jael quykurqa quni le-

cheta, chayta tomaruspanmi Sisaraqa miskita puñururqa Jaelñataqmi qatawan qataykurqa. Chaymi Jaelqa mana manchakuspan estacatawan mazota hapiykuspan allillamanta asuykurqa, hinaspm chaylla sentidonpi waqtarurqa, chaynatamá Diospa enemigonta wañurachirqa. Chaytaqa ruwarqa achka wata Diospa serviqninkunata ñakarichisqanraykuchu icha Diospa nisqanta kasukusqanraykuchu? Chaymantaqa manam imatapas bibliaqa niwanchikchu ichaqa ninmi chaylla Sisara wañurachisqanmanta (Jueces 4:18-21; 5:24-27).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

w05-S 15/1 pag. 25 § 5

Jueces qillqapa yachachikuykunamanta

5:20. ¿Imaynatam lucerokunaqa Sisarapa contranpi pelearqaku? Bibliapiqa manam willawanchikchu lucerokuna Sisarapa contranpi imaynata peleasqanmantaqta nitaq angelkuna yanapasqanmantapas. Ichqaq sutillam kachkan Jehova Dios Israel runakunata atiyninwan yanapasqanqa.

6-12 DICIEMBRE

BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ |

JUECES 6, 7

“**Israel kasta runakunatayá Midian kasta runakunamanta libramuy”**

w02-S 15/2 pag. 6 § 5

Jehova Diospa kamachiwasqanchikqa allinninchikpaqmi

Gedeonqa manam hatun tukuqchu nitaq tutuy imayuq kaytachu munarpa. Gedeonqa manataqmi Israel runakunapa kamachiqniñ kaytapas munarqachu, chaymi paykunapa kamachiqniñ kananpaq churaykuptinku kaynata nirqa: ‘Manases ayllumantapas familiyqa llumpay wakcham, ñuqañataqmi taytaypa

churinkunamantapas sullka kaq kani', nispa (Jueces 6:12-16).

w05-S 15/7 pag. 16 § 3

"¡Tayta Diosrayku hinaspa Gedeonraykum peleaniku!"

Gedeonmi 300 runankunapiwan Madian kasta runakunapa contranpi peleaq rirqaku, paykunaqa 300 puyñukunata pakipaspankum kaynata qaparirqaku: "¡Tayta Diosrayku hinaspa Gedeonraykum peleaniku!", nispa. Chayta uyariruspankum Madian kasta runakunaqa enemigonku pikuna kasqanta mana yachaspanku kikinkupuraña wañuchinakuya qallaykurqaku. Gedeonwan 300 runankunañataqmi Madian kasta runakunapa muyuriqnipi sayarqaku hinas pam ayqiqkunata wañuchirqaku. Chaynatam Jehova Diosqa llaqtanta librarqa (Jueces 7:19-25; 8:10-12, 28).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

w05-S 15/1 pag. 26 § 6

Jueces qillqapa yachachikuyninkunamanta

6:25-27. Gedeonqa llaqtamasinkunata mana piñachiyyta munasqanraykum tutallan Jehova Diospa kamachisqanta ruwarqa. Ñuqanchikpas Gedeon hinam kallpanchakunanchik rimasqanchik sumaq kananpaq chaynapi runamasinchikta mana piñachinapaq.

13-19 DICIEMBRE

BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ | JUECES 8, 9

"Amayá hatun tukuqqa kasunchu"

w00-S 15/8 pag. 25 § 3

¿Imaynataq kananchik pipas yanqamanta piñakuptin?

Gedeonmi Madian runakunawan unay peleasqankumantaña Efrain kasta runakunata ma-

ñakurqa chay peleasqankupi yanapaykunampaq. Chaymi Efrain kasta runakuna Gedeonpa contranpi piñakuruspanku reclamarqaku, ¿imanasqataq qallariymantapachaqa mana yanapanaykupaq niwarqankikuchu? nispanku. Chaymi Gedeonñataq paykunata nirqa: 'Qamkunaqa ñuqapa ruwasqaymantapas aswan mastam ruwarunkichik, ñuqayku Abiezer kastakunaqa uvas cosechachkaq hina asllatam ruwarqaniku, Efrain kastakunañataqmi pallapaq hinalla kachkaspapas astawan mastaraq ruwarqankichik. Diosmi Madian kasta tropakunapa kamachiqninku Orebtawan, Zeebta qamkunaman quykusurqankichik, chaynaqa ñuqapa ruwasqayqa manam igualanchu qamkunapa ruwasqaykichikmanqa', nispa (Jueces 8:1-3). Kayna nisqanwanmi Gedeonqa sunqunkuta hawkayaykachirqa chaynapi ima sa-sachakuymanpas utaq wañuchinakuymanpas mana chayanankupaq. Yaqachusmi Efrain kasta runakunaqa karqaku hatun tukuqkuna, chayna kaptinpas Gedeonqa kallpanchakurqam paykunawan hawkalla kanankupaq. Ñuqanchikpas ¿yaqachu kallpanchakuchwan Gedeon hina kanapaq?

w17.01 pag. 18 § 15

¿Imanasqam llampu sunqu kayqa allinpuni?

¹⁵ Gedeonqa llampu sunqum karqa. Huk kutipim Jehova Diosqa payta kamachirqa Israel llaqtanta chiqniqnin runakunamanta librananpaq. ¿Imatataq Gedeonqa nirqa? Nirqam: 'Manases ayllumantapas familiayqa llumpay wakcham, ñuqañataqmi taytaya churinkunamantapas sullka kaq kani', nispa (Juec. 6:15). Chaywanpas Gedeonqa Jehova Diospi hapi-pakuspanmi kamachisqanta ruwarqa. Chaypaqmi, Jehova Diospa munasqanta allintaraq yachaykurqa hinas pam yanapakuyninta mañakurqa (Juec. 6:36-40). Gedeon mana manchakuq hinaspa kallpayuq kaspanpas, pay-

qa yachayniyuq hinaspa allin tantiaqmi karqa (Juec. 6:11, 27). Chaymi huk kutipi kamachiqninku kananpaq runakuna niptinku, payqa mana munarqachu. Jehova Diospa kamachisqanta ruwayta tukuruspanmi wasinman kutikurqa (Juec. 8:22, 23, 29).

w08 1/2 pag. 14 § 9

Jehova Diospa munasqanman hina kawsasun

⁹ Jehova Diospa amistadnin kanapaqqa ‘humildem’ kananchik (1 Pedro 3:8; Salmos 138:6). Jueces libropa 9 capitulonpim qawachin humilde kayqa ancha allin kasqanmanta. Chaypim qawanchik rikchanachiywan Gedeonpa churin Jotanpa kayna willasqanta. Willakuymi kaynata qallarin: ‘Huk kutipis sachakuna kikinkupaq reyta akllayta munasqaku’. Aceitunas sacha hinaspa higos sachawan uvas sachakunaqa rikchakurqam respetasqa runakunaman, ichaqa manam munarqakuchu Israelpi wawqinkunata kamachiyyata. Ichaqa yantallapaq serviq qutu-qutu sachañataqmi rikchakurqa kamachispa ñakarichikuq runaman, kayqa karqa hatunchakuq Abimelec sutiyuq runam. Kay runam “Israel kasta runakunapi kimsa wataña munaychakurqa”, ichaqa manchakuypaq wañuytam tarirqa (Jueces 9: 8-15, 22, 50-54). Hinaptinqa, ¿manachu allin-puni ‘humillakuyqa’?

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

it-1-S pag. 763 § 6

Efod

Gedeonqa munarqam Jehova Dios yanapasqanmanta agradecekuya. Ichaqa Israel kasta runakunam efod nisqata yupaychayta qalaykurqaku hinaspm huchapakuq hina rikururqaku. Chay efodqa Gedeonpaqpas chaynataq ayllunkunapaqpas huk tuqla hinam karqa (Jue 8:27). Bibliaqa manam ninchu Gedeon efod nisqata yupaychasqanmantaqa. Aswan-

qa apostol Pablom Diospi hapipakuqkunamanta rimaspan Gedeonmantapas rimachkan, chaymi nichwan Gedeonqa efod nisqata mana yupaychasqanmanta (Heb 11:32; 12:1).

20-26 DICIEMBRE

BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ | JUECES 10-12

“Jefteyqa karqa Diosman sunqu runam”

w16.04 pag. 5 § 9

Jehova Diosqa paypi iñiqkunallatam chaskin

⁹ Jefteytaqa yanaparqataqchá Joseypa imayna kawsakusqanmanta yachasqan. Joseyqa wawqinkuna chiqniptinpas pampachaykurmam (Gen. 37:4; 45:4, 5). Joseypa imayna kawsakusqanpi yuyaymanasqanchá Jefteytaqa yanaparqa Jehova Diospa munasqanman hina imatapas ruwananpaq. Jefteyqa anchattachá ñakarirqa wawqinkunapa mana allin ruwasqankuwanqa. Ichaqa manam chayllapichu piensarqa. Payqa Jehova Diospa llaqtantawan sutintam allinpi qipachiyta munarqa (Juec. 11:9). Jefteyqa Jehova Diospi iñisqanraykum bendecisqa karqa chaynataq llaqtanpas (Heb. 11:32, 33).

it-2-S pag. 25 § 5

Jeftey

Jefteyqa valeroso hinaspa chaylla imatapas ruwaq runam karqa. Chaymi Amon kasta runakunapa reyninman willachimurqa ¿imanasqataq allpaykuman yaykuramunkichik? nispa. Hinaptinmi Amon kasta runakuna Israel kasta runakunata nirqaku paykunapa allpanman yaykurusqankuta (Jue 11:12, 13). Jefteyqa chayna nisqanwanqa manam valeroso soldado kasqallantachu qawachirqa aswanqa Diospa llaqtan ñawpaq tiempopi imakuna ruwasqantam sumaqta yacharqa. Chayna

kasqantam kaynata nispan qawachirqa 1) Israel runakunaqa manam haykipas Amon kasta, Moab kasta nitaq Edom kasta runakunapa allpanmanqa yaykurfakuchu (Jue 11:14-18; Dt 2:9, 19, 37; 2Cr 20:10, 11); 2) Amon kasta runakunapa allpanmanqa Israel runakunaqa manam yaykurfakuchu. Ichqa Jehova Dios yanapaptinmi Amor kasta runakunata venceruspanku hinaspa Sehon sutiyuq reyninkutapas wañurachispanku chay runakunapa allpankuta dueñochakururqaku 3) Israel kasta runakunaqa kimsa pachak watanam Amon kasta runakunapa hichpallanpi yachaq. Chaynaqa manamá ima razonpas karqachu reclamanankupaqqqa (Jue 11:19-27).

it-2-S pag. 25 § 6

Jeftey

Jefteyqa Jehova Diospa munasqanman hinam imatapas tantiaq. Chaymi Israel runakunaman Diospa qusqan allpataqa mana imaniraqlatas huk dioskuna yupaychanankupaqqqa qurqachu. Amon kasta runakunaqa Milcom sutiyuq taytachatam yupaychaqku. Moab kasta runakunapas Quemos sutiyuq taytachankutam yupaychaqku. Salomonpas Quemos sutiyuq taytachatam yupaychayta qallaykurqa yaqapaschá chaytaqa ruwarqa huk law llaqtayuq warmikunawan casarakusqanrayku (Jue 11:24; 1Re 11:1, 7, 8, 33; 2Re 23:13).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

it-2-S pag. 24

Jeftey

Jefteyqa manam Galaadpa churyapakusqanchu karqa. Jefteyqa mamanqa chuchumika warmim karqa chaymi hukkuna nirqaku wachapakusqan wawan Jeftey kasqanta. Arí, Jefteyqa mamanqa chuchumikam karqa Galaadwan manaraq casarakuspanqa. Rahab-pas yaqa pay hinam karqa chuchumika mana-

raq Salmonwan casarakuchkaspan (Jue 11:1; Jos 2:1; Mt 1:5). Galaadpa wakin churinkunam Jefteyta chiqnirqaku taytanpa herencianta mana quya munaspanku (Jue 11:2). Chaymantapas Jefteytaqa akllarqakum Galaadpa runankunata kamachinanpaq (Jue 11:11). Hinaspapas Diosman prometekusqantam cumplirqa (Jue 11:30, 31). Tukuy kaykunataqa manam ruwayta atinmanchu karqa Galaadpa churyapakuyin kaspanqa. Bibliapim kaynata nirqa: “Tayta Diospa qayllanpi huñunkuymanqa amam yaykunqachu pipapas churyapakuyninga, chaynamá kanqa chunka mirayninkama”, nispa (Dt 23:2).

27 DICIEMBRE-2 ENERO

**BIBLIAMANTA ASTAWAN YACHANAPAQ |
JUECES 13, 14**

**“¿Imatam tayta-mamakunaqa yachanmanku
Manoamanta hinaspa warmichanmanta?”**

w13 15/8 pag. 16 § 1

Tayta-mamakuna, warmaykichikta wawallaraq kasqanmantapacha yachachiychik

Qawasun Israel nacionpi Dan ayllumanta kaq Zora llaqtapi yachaq Manoa sutiyuq runata ima pasasqanmanta. Huk punchawmi Manoapa mana wachakuq señoranman Diospa angelnin rikuriykuspan nirqa wiksayakuspan qari wawata wachakunanmanta (Juec. 13:2, 3). Chay willakuywanqa maynatachá kusikurqaku, chayna kaptinpas hukmanyarqakuchá churi-wawankuta imayna uywanankumanta. Chaymi Diosta Manoa mañakuspan nirqa: “Señorlláy, mañakullaykim chay qampa kachamusqayki runayá ñuqaykuman kutimuchun hinaspayá yachachiwachunku nacemuq wawawan imam ruwanaykuta”, nispa (Juec. 13:8). Manoawan señoranqa allintam warmankutaqa uywarqaku. Paykunaqa Dios-

pa kamachikuyinkunaman hina Sansonta ya-chachinankupaqmi anchata kallpanchakurqa-ku. Chayna ruwasqankuqa manam yanqachu karqa, bibliam nin: ‘Tayta Diospa espiritun- mi pay kallpanchayta qallarirqa’, nispa. Arí, Diospa atiyninwanmi Sansonqa Israel nacion- pa hukenin juez kaspan admirakunapaq kaqku- nata ruwarqa (Juec. 13:25; 14:5, 6; 15:14, 15).

w05-S 15/3 pag. 25 § 5

Sansontaqa Jehova Diosmi yanaparqa

Sansontaqa wiñasqanman hinam Jehova Dios bendecirqa (Jueces 13:24). Huk kutipim San- son tayta-mamanta nirqa: ‘Rikuramunim Tim- nat llaqtapi Filistea kasta sipasta, ama hina kaspayá paywan casarachiwaychik’, nispa (Jueces 14:2). Israel kasta runakunata yana- pananmantaqa Filistea kasta sipaswanmi ca- sarakuya munarqa paykunaqa taytacha- mamachakunatam yupaychaqku, tukuy imat- tam ruwaqku Jehova Diospa kamachisqanpa contranpi (Exodo 34:11-16). Chaymi tayta- maman mana munaspanku kaynata nirqaku: ‘¿Manachu warmi kan ayllunchikpi utaq lla- pallan nacionninchikpi paywan casarakunay- kipaq? ¿Imanasqamá mana señalasqa Filis- tea kasta runakunamanta warmiwanqa casa- rakuya munanki?’, nispa. Ichqaq Sansonqa hinallam taytanta hikutarqa kaynata nispan: ‘Chay sipasmi sunquyta suwaruhan, paywan- yá casarachiwaychik’, nispa (Jueces 14:3).

Ima yachachikuykunatam tariramunchik

w05-S 15/3 pag. 26 § 1

Sansontaqa Jehova Diosmi yanaparqa

¿Imanasqataq Sansonqa Filistea kasta warmi- wan casarakuya munarqa? Manam kuyaylla- paq kasqanraykuchu, aswanqa Jehova Dios- pa munasqanta cumplinanpaqmi. ¿Imanasqa-

taq chaynata ninchik? Jueces 14:4 nin: ‘Tayta Diosqa Filistea kasta runakunata imayna cas- tigaruytam maskachkarqa’, nispa. Chaypaq- mi Jehova Diosqa Sansonta yanaparqa, chay- mi Sansonqa Filistea kasta warmiwan casara- kuya munarqa. ‘Diospa espiritunpas’ chayta ruwananpaqmi kallpancharqa (Jueces 13:25). Diospa espiritunqa yanaparqataqmi Israel kasta runakunata juez hina yanapananpaq- pas. ¿Atinmanchu karqa Sanson chay tantias- qan cumpliyyta? Chaypaqqa yachaykunanchik- mi Jehova Dios imayna yanapasqanmanta.